

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K. S.  
przeciwko E. sp. z o.o. z siedzibą w K. i W. sp. z o.o.  
z siedzibą w K. w likwidacji  
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 25 maja 2021 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej E. sp. z o.o. z siedzibą w K.  
od wyroku Sądu Okręgowego w K.  
z dnia 26 maja 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od E. sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz K. S. kwotę 12.500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej E. sp. z o. o. w K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 maja 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., wskazując na jej oczywistą zasadność i na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r.,

I PK 306/02, „Wokanda” 2004, nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05). Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalil się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącą obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącą odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób pojęciu „istotne zagadnienie prawne” nie opowiada podniesiona przez skarżącą kwestia konieczności wyjaśnienia: (1) czy z uwagi na bezpieczeństwo obrotu prawnego i pewność prawa /przewidywalność prawa/ dopuszczalne jest w ogóle stosowanie przez sądy powszechne w drodze wykładni prawotwórczej pozanormatywnej koncepcji tzw. uchwał nieistniejących w stosunku do uchwał spółek kapitałowych; (2) czy też ze względu na bezpieczeństwo obrotu prawnego należy przyjąć, iż kodeks spółek handlowych do oceny ważności uchwał spółek kapitałowych (spółek z o.o.) statuuje samodzielną, kompleksową podstawę materialnoprawną w postaci dyspozycji z art. 252 k.s.h. (odpowiednio 425 k.s.h. dla spółek akcyjnych)”.

Przedstawione przez skarżącego pytania nie stanowią istotnych zagadnień prawnych we wskazanym rozumieniu. W istocie są pytaniami o trafność stanowiska Sądu Okręgowego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem sprawy i polemiką z tym stanowiskiem. Zostały one odniesione do stanu faktycznego i przebiegu postępowania w tej konkretnej sprawie, a skarżący nie wykazuje ich bardziej ogólnego znaczenia. Skarżący w istocie ograniczył się wyłącznie do wyartykułowania problemu prawnego i oczekiwanego podejścia interpretacyjnego. Natomiast zawarta w uzasadnieniu wniosku argumentacja - w konfrontacji

z motywami rozstrzygnięcia - nie przekonuje do tezy, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione.

Co ważne, zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w danej kwestii, bądź zostały wskazane okoliczności uzasadniających jego zmianę. Tymczasem kwestia możliwości ustalenia, że uchwała nie istnieje, a więc jest uchwałą nieistniejącą, jako odrębną kategorią od uchwały uchylającej, nie budzi większych wątpliwości w orzecznictwie i była przedmiotem wielu orzeczeń. Wskazuje się, że chodzi o tak drastyczny, krańcowy stopień natężenia wadliwości, że usprawiedliwia to uznanie takich uchwał za nieistniejące, a więc za niewywołujące żadnych skutków prawnych *ab initio* (zob. np. postanowienie SN z dnia 25 sierpnia 2016 r., V CSK 694/15, MoP-dod. 2019, nr 19, s. 25). Ma to miejsce w sytuacjach szczegółowo opisanych w judykatach Sądu Najwyższego (zob. np. uchwałę SN z dnia 2 lutego 1994 r., III CZP 181/93, OSNC 1994, nr 9, poz. 167; wyroki SN: z dnia 28 maja 1991 r., I CR 410/90; z dnia 14 kwietnia 1992 r., I CRN 38/92; z dnia 13 marca 1998 r., I CKN 563/97, OSNC 1998, nr 12, poz. 205; z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 419/01; z dnia 30 września 2004 r., IV CK 713/03, OSNC 2005, nr 9, poz. 160, s. 8; z dnia 4 stycznia 2007 r., III CSK 238/07; z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 278/08). Jest to zatem zagadnienie, które było przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego. Generalnie należy uznać, że uchwała nie istnieje jedynie w wypadku rażącego naruszenia podstawowych norm proceduralnych określających tryb podjęcia uchwały.

Jeżeli chodzi natomiast o oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.), to zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze musi towarzyszyć wywód skarżącego, na czym - jego zdaniem - polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentacja wskazująca na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Skoro przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, iż skarga jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić

argumenty na poparcie tego twierdzenia. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi w niniejszej sprawie do rozpoznania nie zawiera zaś żadnych argumentów na poparcie twierdzenia o jej oczywistej zasadności, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącą do przedstawienia wyводу prawnego uzasadniającego jej pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie SN z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03).

Z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika, żeby Sąd Okręgowy, uznając uchwałę za nieistniejącą, orzekał wbrew powyższemu stanowisku Sądu Najwyższego, które zakłada, że istota uchwały nieistniejącej polega na tym, że nie wywiera ona żadnych skutków prawnych, a więc w rozumieniu prawnym uznaje się, że ona nie istnieje i nie istniała nigdy. Dlatego właśnie można się na jej nieistnienie powoływać w innym postępowaniu sądowym, bez konieczności uzyskiwania wyroku stwierdzającego tę okoliczność na podstawie art. 189 k.p.c. Utożsamianie jej zatem ze statusem prawnym uchwały sprzecznej z ustawą jest nieusprawiedliwione (zob. też postanowienie SN z dnia 25 sierpnia 2016 r., V CSK 694/15; wyrok SN z dnia 28 listopada 2019 r., III CSK 307/17).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, aby była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. W skardze kasacyjnej nie przedstawiono tak rozumianego uzasadnienia „oczywistości” skargi ani wyvodu prawnego w tym zakresie. Sąd Okręgowy sporządził szczegółowe uzasadnienie, rozważył wszelkie, niezbędne okoliczności sprawy. Podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia prawa materialnego, w konfrontacji z treścią uzasadnienia Sądu drugiej instancji i przyjętego przez niego kierunku rozstrzygnięcia sprawy, świadczą o polemicznym charakterze stanowiska zaprezentowanego przez skarżącą. Brak akceptacji przez

pozwanego zajętego przez Sąd odwoławczy stanowiska nie świadczy o tym, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona.

Reasumując, w przedmiotowej skardze kasacyjnej nie powołano takich argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz, że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w Sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).